

06-11-2014

Sagsnr.
2014-0038170

Dokumentnr.
2014-0038170-49

Til Socialudvalget

Orientering om Arbejds miljøklagenævnets afgørelse af 3. november 2014 om 3 strakspåbud på botilbuddet Ringbo

Socialforvaltningen har nu modtaget Arbejds miljøklagenævnets afgørelse af 3. november 2014, hvor Arbejds miljøklagenævnet fastholder Arbejdstilsynets afgørelse af 9. december 2013 om de 3 strakspåbud, som blev udstedt i forbindelse med drabet på en medarbejder på det socialpsykiatriske botilbud Ringbo i Bagsværd den 2. december 2013.

Efter Arbejdstilsynets besøg på Ringbo i forbindelse med hændelsesforløbet og de tre meddelte strakspåbud iværksatte botilbuddet Ringbo straks yderligere foranstaltninger til sikring af medarbejderne – herunder indskærpede instrukser for brug af alarmer, opbevaring og brug knive i fælleskøkkenerne og udarbejdelse af risikovurderinger i forhold til beboere.

Uanset iværksættelse af foranstaltningerne til yderligere sikring af Ringbos medarbejdere under udførelsen af deres daglige arbejdsopgaver valgte forvaltningen at klage over Arbejdstilsynets strakspåbud blandt andet med baggrund i formelle fejl i Arbejdstilsynets sagsbehandling og for at få en mulig afklaring af problemstillinger mellem arbejdsmiljølovgivningen og servicelovens bestemmelser om beboernes rettigheder i egen bolig.

Socialforvaltningen orienterer hermed Socialudvalget om Arbejds miljøklagenævnets afgørelse. Afgørelsen er vedlagt som bilag. Det bemærkes, at der i afgørelsen indgår tavshedsbelagte personfølsomme oplysninger om drabsmandens helbredsforhold, hvorfor disse oplysninger ikke må videregives til andre personer. Der er derfor til Socialudvalgets orientering både vedlagt en kopi af afgørelsen, hvor de tavshedsbelagte oplysninger er overstreget, og en kopi af afgørelsen uden overstregninger.

Socialforvaltningen skal indledende bemærke, at forvaltningen er uforstående overfor påbuddene, da de ikke ville kunne have forhindret drabet. Forvaltningen har blandt andet fastslået:

- At den dræbte bar alarm og udløste den.
- At den dræbte ikke arbejdede alene.
- At der var hjælp fra kolleger få sekunder efter overfaldet.

- At beboerne på Ringbo er myndige mennesker, med fri udgang, der selv kan købe evt. knive.
- At Arbejdstilsynet aldrig tidligere har rejst kritik omkring beboernes adgang til køkkenredskaber og knive.
- At der var foretaget lægelig risikovurdering af gerningsmanden, der aldrig tidligere har reageret aggressivt.

Socialforvaltningen tager Arbejds miljøklagenævnets afgørelse til efterretning, jf. nærmere nedenfor om de enkelte påbud, og har samtidig valgt at orientere Københavns Vestegns Politi om, at forvaltningen agter at betale bødepålægget på de 80.000 kr., som Arbejdstilsynet har indstillet til politiet som konsekvens af overtrædelse af arbejdsmiljøloven i den konkrete sag.

De tre strakspåbud

De 3 tre strakspåbud drejer sig om følgende:

1. Straks at reducere risikoen for vold og trusler ved at sikre, at ansatte hurtigt og effektivt kan få hjælp.
2. Straks at reducere risikoen for vold og trusler om vold i forbindelse med beboernes adgang til knive i enhedernes køkkener.
3. Straks at etablere midlertidige foranstaltninger til forebyggelse af vold og trusler om vold i arbejdet med beboere på Bocenter Ringbo.

Nedenfor gennemgås Arbejds miljøklagenævnets begrundelse for afgørelsen vedrørende de enkelte påbud og forvaltningens bemærkninger.

Ad 1) Straks at reducere risikoen for vold og trusler ved at sikre, at ansatte hurtigt og effektivt kan få hjælp.

Et flertal (9 ud af 11 nævnsmedlemmer) i Arbejds miljøklagenævnet har lagt vægt på,

- At der er uklarhed om, hvornår medarbejdere bærer alarmer, og hvor de kan hentes, hvis der mangler alarmer eller hvis de er i stykker, og
- At der på botilbuddet foregår alenearbejde.

Flertallet henviser til, at Arbejdstilsynet ved tilsynsbesøget den 2. og 3. december 2013 af de ansatte fik oplyst, at der ikke altid var alarmer til alle medarbejdere, der var på arbejde, at det forekom, at alarmer ikke fungerede, at ikke alle ansatte brugte alarmer, og at der forekom jævnlige episoder med vold og trusler. Der er endvidere lagt vægt på, at ledelsen oplyste, at der var uklarhed om krav om at bære alarmer, samt hvor de kunne hentes i situationer, hvor der manglede alarmer eller alarmer var gået i stykker, samt at der forekom forskellig praksis

i enhederne om, i hvilket omfang alarmerne benyttes. Det var også oplyst, at medarbejderne arbejdede alene mellem kl. 7 og 8 om morgenen.

Et mindretal (2 ud af 11 nævnsmedlemmer) har ikke fundet, at der er tilstrækkeligt grundlag for strakspåbuddet. Mindretallet mener ikke, at Arbejdstilsynet har dokumenteret det faktiske antal alarmer, der ikke fungerede ved tilsynsbesøget, eller som måtte mangle i forhold til antal medarbejdere, eller om episoderne med vold og trusler har en karakter, hvor en alarm har haft en betydning.

Socialforvaltningens bemærkninger

Socialforvaltningen kan konstatere, at et mindretal af nævnsmedlemmerne er enig med forvaltningen i, at Arbejdstilsynet ved tilsynsbesøget burde have undersøgt de faktiske forhold omkring antal alarmer og disses funktionalitet, og ikke alene have lagt til grund, hvad ansatte og ledelse oplyste på tilsynsbesøget.

Forvaltningen tager flertallets afgørelse til efterretning, men skal samtidig give udtryk for forundring over, at flertallet ikke lader indgå i overvejelserne, at de ansatte og ledelsens oplysninger på tilsynsbesøget den 2. og 3. december 2013 er givet under forhold, hvor de pågældende kan have været meget rystede og chokerede på grund af en tragiske hændelse, og Arbejdstilsynet derfor burde have undersøgt og dokumenteret oplysningerne gennem konstatering af de faktiske forhold omkring alarmer på botilbuddet.

Omkring bemanningen i enhederne i morgentimerne er det ikke dokumenteret, at episoderne omkring vold og trusler ligger i dette tidsrum. Der skal også i morgentimerne ske en løbende risikovurdering af det konkrete behov for eventuelt forhøjet risikoberedskab.

Ad 2) Straks at reducere risikoen for vold og trusler om vold i forbindelse med beboernes adgang til knive i enhedernes køkkener

Et enigt Arbejdsmiljøklagenævn (alle 11 nævnsmedlemmer) har lagt vægt på,

- At der ingen løbende risikovurdering er af risikoen for vold og trusler om vold i de ansattes arbejde i forhold til de enkelte beboere, der har adgang til knive i køkkenerne.
- At der ikke er givet påbud om at aflåse knivene i køkkenerne, men påbud om, at der skal ske en reducere af risikoen for vold og trusler om vold i forbindelse med beboernes adgang til knive i enhedernes køkkener.

Arbejdsmiljøklagenævnet henviser til, at Arbejdstilsynet kunne konstatere, at der i forbindelse med dødsulykken blev anvendt en kniv fra køkkenet til at overfalde medarbejderen med, samt at der havde været yderligere en episode, hvor der blev anvendt en kniv fra køkkenet til at true en medarbejder med, og at der i næsten alle huse var fri adgang til knive i køkkenet.

Arbejdsmiljøklagenævnet henviser desuden til, at Arbejdstilsynet har oplyst, at strakspåbuddet ikke indebærer et indgreb i beboernes selvbestemmelsesret, hvilket Arbejdsmiljøklagenævnet er enig i.

For så vidt angår, om påbuddet kan føre til, at flere beboere selv anskaffer knive, som de opbevarer i deres bolig, henviser nævnet til, at hvis der er risiko for de ansatte i den forbindelse, skal denne risiko vurderes i forhold hertil og den relevante forebyggelse heraf sikres.

Socialforvaltningens bemærkninger

Forvaltningen tager Arbejdsmiljøklagenævnets afgørelse til efterretning, og har samtidig noteret sig, at strakspåbuddet ikke er begrundet med, at Socialforvaltningen burde have undgået den konkrete tragiske hændelse, men at forvaltningen alene med strakspåbuddet pålægges at lave en løbende risikovurdering og iværksætte foranstaltninger til forebyggelse af vold og trusler om vold. Strakspåbuddet indeholder ikke et påbud om, hvordan risikovurderingen og forebyggelsen skal foregå.

Forvaltningen betragter derfor Arbejdsmiljøklagenævnets afgørelse som en tilkendegivelse af, at det er forvaltningen som arbejdsgiver, der afgør, hvordan risikovurderingen og forebyggelse af vold og trusler på arbejdspladsen (her Ringbo) kan ske med respekt af såvel arbejdsmiljølovens regler om beskyttelse af de ansattes sikkerheds- og sundhedsmæssige forhold som af servicelovens bestemmelser omkring beboernes forhold på botilbuddet. Her tænkes blandt andet på servicelovens formål om at fremme den enkelt beboers mulighed for at klare sig selv og lette den daglige tilværelse, samt om beboernes frie adgang til fælleskøkkenerne og muligheden for at lave mad. Det er således også op til forvaltningen at vurdere, hvorledes det kan ske uden at komme i konflikt med servicelovens bestemmelser omkring magtanvendelser og indgreb i selvbestemmelsesretten.

Ad 3) Straks at etablere midlertidige foranstaltninger til forebyggelse af vold og trusler om vold i arbejdet med beboere på Bocenter Ringbo

Et enigt Arbejdsmiljøklagenævn (alle 11 nævnsmedlemmer) har lagt vægt på,

- At der ikke foreligger en organiseret tilrettelæggelse af risikovurdering af beboere, heller ikke i forbindelse med ophør af ordineret medicin.
- At der ikke i forlængelse af risikovurderinger systematisk tages stilling til eventuelt behov for ændringer i arbejdets tilrettelæggelse, herunder for eksempel om det er forsvarligt, at ansatte arbejder alene.

Arbejdsmiljøklagenævnet henviser til, at Arbejdstilsynet ved tilsynsbesøget den 3. december 2013 af ansatte fik oplyst, at der ikke foreligger organiseret tilrettelæggelse af risikovurdering af beboere i forbindelse med ophør af ordineret medicin. Ledelsen oplyste om forebyggelse, at de ansatte var instrueret i at være agtpågivende og trække sig i situationer, hvor de måtte føle sig utrygge, men at der ikke var retningslinjer for løbende risikovurdering i forhold til medarbejderes sikkerhed og arbejdets tilrettelæggelse i forbindelse med, at beboere bliver psykisk dårligere. Nævnet henviser også til, at Arbejdstilsynet på tilsynsbesøget den 2. og 3. december 2013 kunne konstatere, at medarbejdere udsættes for sikkerheds- og sundhedsmæssige risici, idet der på tilbuddet bor beboere, der er potentielt farlige.

Socialforvaltningens bemærkninger

Forvaltningen tager Arbejdsmiljøklagenævnets afgørelse til efterretning, og har samtidig noteret sig, at Arbejdsmiljøklagenævnet finder, at det ikke er tilstrækkeligt for en løbende vurdering af konsekvenser for arbejdets tilrettelæggelse, at der foretages registreringer af beboernes medicinindtagelse samt observationer omkring beboerne. Det er i den forbindelse nævnt, at der ikke er retningslinjer for løbende risikovurdering i forhold til de ansattes sikkerhed og arbejdets tilrettelæggelse, f.eks. når beboere bliver psykisk dårligere.

Forvaltningen betragter derfor Arbejdsmiljøklagenævnets afgørelse som en tilkendegivelse af, at det er forvaltningen som arbejdsgiver, der afgør, hvordan den løbende risikovurdering i forhold til de ansattes sikkerhed og arbejdets tilrettelæggelse kan ske med respekt af såvel arbejdsmiljølovens regler om beskyttelse af de ansattes sikkerheds- og sundhedsmæssige forhold som af servicelovens bestemmelser omkring beboernes forhold, herunder bestemmelserne omkring magtanvendelser og indgreb i selvbestemmelsesretten.